

A Kúria a dr. Tihanyi Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Técsy Gyula ügyvéd által képviselt alperes ellen felmondás jogellenességének megállapítása iránt a Gyulai Munkaügyi Bíróságnál 2.M.527/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Békés Megyei Bíróság 3.Mf.25.918/2010/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Békés Megyei Bíróság 3.Mf.25.918/2010/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a Gyulai Munkaügyi Bíróság 2.M.527/2010/6. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt nap alatt - 35.000 (harmincötezer) forint együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - felhívásra - 64.400 (hatvannégyezer-négyszáz) forint fellebbezési és 64.400 (hatvannégyezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

Az alperes a felperesnek 2003. július 25-étől bolti eladó munkakörben fennálló munkaviszonyát 2010. július 9-én rendkívüli felmondással megszüntette. Az indokolás szerint a 2010. június 7-ei leltár jelentős összegű leltárkülönbözetet mutatott, és jelentős értékben volt az üzletben lejárt szavatossági idejű, valamint leárazott termék. Emellett a felperes megtagadta a M.h.u. üzletben történő munkavégzésre szóló ideiglenes kiküldetési rendelvénnyel aláírását, majd a 2010. június 25-én átvett írásbeli felszólítás ellenére 2010. június 28-án nem jelent meg itt munkavégzésre. A felperes keresete a rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítására, ennek jogkövetkezményei alkalmazására irányult. A Gyulai Munkaügyi Bíróság 2.M.527/2010/6. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes a felperes munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 358.000 forintot a jogellenes megszüntetés jogcímén, 179.000 forintot végkielégítésként, 69.160 forintot felmentési időre járó átlagkeresetként, 360.782 forintot elmaradt munkabérként. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest 50.000 forint felperesi perköltség, valamint 64.400 forint eljárási illeték megfizetésére. A munkaügyi bíróság a rendkívüli felmondás első okcsoportja kapcsán megállapította, hogy a lejárt szavatossági idejű, leárazott és kidobott termékekről az alperesnek folyamatosan tudomása volt. A tudomásszerzés legkésőbbi időpontja 2010. június 8., így a rendkívüli felmondás kiadására irányadó tizenöt napos határidőt e körben elmulasztotta. Megállapította, hogy a felperes is közrehatott abban, hogy jelentős értékű leárazott és kidobott termék keletkezett, azonban a rendkívüli felmondást megalapozó, és okszerűen alátámasztó lényeges

munkaköri kötelezettségszegés e körben nem volt a terhére írható. Álláspontja szerint a leltárhiány az ítélkezési gyakorlat értelmében rendkívüli felmondást nem alapozhat meg. A rendkívüli felmondás második okcsoportja kapcsán azt vizsgálta, hogy a kiküldetés szabályai alkalmazhatók voltak-e, avagy a m. munkavégzésre vonatkozó alperesi utasítás kapcsán a munkaszerződés módosítására lett volna szükség. Álláspontja szerint a kiküldetés szabályai a jogszabályi feltételek hiányában nem voltak alkalmazhatók [Mt. 105. § (1) bekezdés], mivel a felperes szokásos munkavégzési helyén (K.H.u. üzlet) kívüli munkavégzés ideiglenes jellege nem volt megállapítható. Az alperes a k. üzletet a 2010. június 7-ei leltározást követően bezárta, az üzlet kulcsát a felperestől elvette, az árukészletet a m. üzletbe szállította, és az üzlet működési engedélyét 2010. július 26-án leadta. 2010. augusztusában az üzletet bérbe adta egy másik gazdasági társaságnak. A munkáltatói jogkör gyakorlója 2010. június 15-én kiküldetési rendelvényt kívánt átadni a felperes részére azzal, hogy másnap reggel 6 órakor a m. telephelyen munkavégzésre jelentkezzen. A felperes lakóhelye és e telephely között tömegközlekedési eszközzel történő odautazás (az átszállást is figyelembe véve) megközelítőleg 1,5 órát tesz ki. Értékelte, hogy bár a 2010. június 25-én kézbesített levélben 44 munkanap volt feltüntetve a kiküldetés várható időtartamaként, a fenti körülmények okszerű mérlegeléséből arra a következtetésre jutott, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a k. üzletet 2010. júniusában véglegesen bezárta. E körülményt alátámasztja az alperes ügyvezetőjének perben tett nyilatkozata. A kiküldetés megállapíthatóságának hiányában a felperes helyesen hivatkozott arra, hogy a munkaszerződése módosítására lett volna szükség az Mt. 76/C. § (4) bekezdés a) pontjára tekintettel, hiszen az alperes a telephelyét megszüntette, és ennek következtében változott volna a felperes munkavégzési helye, amelynek kapcsán a lakóhelye és a munkahelye közötti oda- visszautazás 1,5 - 1,5 órát vett volna igénybe. A munkaszerződés módosítására azonban nem került sor, a munkáltató egyoldalúan munkaszerződés-módosításnak minősülő utasítással élt, amelynek a felperes nem tett eleget. Ez a körülmény azonban a következetes bírói gyakorlat értelmében rendkívüli felmondást megalapozó kötelezettségszegésnek nem minősül.

A rendkívüli felmondás jogellenessége kapcsán az Mt. 100. § (4) bekezdés alapján négy havi átlagkeresetnek megfelelő kárártalányt, felmentési időre járó átlagkereset és végkielégítés, a (6) bekezdés alapján pedig 2010. június 16-ától az elsőfokú ítélet meghozataláig terjedő időre elmaradt munkabér megfizetésére kötelezte az alperest. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Békés Megyei Bíróság 3.Mf.25.918/2010/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében az ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította. Mellőzte az alperes perköltségben és eljárási illetékben való

marasztalását. Kötelezte a felperest az alperes javára 70.000 forint mindkét fokú perköltség megfizetésére megállapítva, hogy a le nem rótt elsőfokú és fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárás lefolytatása után helyes tényállást állapított meg, de az abból levont jogi következtetése téves.

A rendkívüli felmondás indokainak első csoportja tekintetében egyetértett a munkaügyi bíróság döntésével. A második okcsoport tekintetében azonban kiemelte, hogy bár a kiküldetési rendelvénny aláíratását a munkáltató június 15-én kísérelte meg először, a kiküldetéssel kapcsolatos jelentős tényeket a június 25-én kézbesített levél tartalmazza. Ebben hívta fel a munkáltatói jogkörgyakorló a felperest arra, hogy június 28-án a m. boltban munkavégzés céljából jelenjen meg, és tájékoztatta arról is, hogy 44 nap a kiküldetés várható időtartama. Az elrendelés oka pedig a munkáltató gazdasági érdeke, a k. üzlet bezárása, illetve a m. üzletben a létszám hiánya volt.A megyei bíróság szerint a munkába állás időpontjaként megjelölt 2010. június 28-ai időpont a rendkívüli felmondás gyakorlására nyitva álló tizenöt napos határidő kezdő időpontja.A másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a kiküldetés jellege tekintetében. Az Mt. 105. §-a szerinti jogintézmény alkalmazására az alperesnek lehetősége volt. A 2010. június 23-ai levél tartalma szerint a kiküldetés a jogszabály szerinti időtartamot nem haladta meg. A felperes által támasztott kifogásoknak pedig e körben nincs jelentősége tekintettel arra, hogy mind az utazási költségek megtérítéséről, mind pedig az utazással töltött idő elszámolásáról jogszabály rendelkezik. Nincs annak sem jelentősége, hogy a levélben megjelölt 44 nap elteltével volt-e reális lehetőség a k. munkavégzés helyreállítására különös tekintettel arra, hogy kiküldetésre a munkáltatónak akkor is lehetősége van, ha a k. üzlet a kiküldetés időtartama alatt is változatlanul működik, de a munkavállaló munkájára munkáltatói érdekéből más munkahelyen van szükség.

A felperes a munkáltató jogszerű utasítását szegte meg az Mt. 103. § (1) bekezdés b) pontját megsértve, amikor M.-n nem jelentkezett munkavégzésre. Így a rendkívüli felmondás jogszerű.A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az Mt. 96. § (1) és (4) bekezdését, 76/C. § (4) bekezdését, és a 4. § (1), (2) és (3) bekezdését.Hivatkozása szerint a másodfokú bíróságnak a rendkívüli felmondás második okcsoportjára vonatkozó végkövetkeztetése jogszabálysértő. Helyesen állapította meg ugyanis az elsőfokú bíróság, hogy nem ideiglenes jelleggel került volna sor a m. telephelyen történő munkavégzésére, ezért a munkáltatónak az Mt. 76/C. § (4) bekezdése szerint a munkaszerződés módosítását kellett volna kezdeményeznie.A tényekből egyértelműen az is megállapítható, hogy a m. kiküldetésre nem az ott keletkező

munkaerőigény kielégítése céljából, hanem azért került sor, hogy a felperes munkaviszonyát ezen ürüggyel meg tudják szüntetni. Ezen munkáltatói magatartás az Mt. 4. §-ában meghatározott rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütközött. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A felülvizsgálati eljárásban olyan új körülményre, amely nem volt a megelőző eljárás tárgya (amelyre vonatkozóan a fél az első-, és a másodfokú eljárás során nem hivatkozott, és a bizonyítékait nem jelölte meg), nem lehet hivatkozni (BH.2002.447., BH.2002.83.).

A felperes az első-, és a másodfokú eljárásban nem hivatkozott arra, hogy a munkáltató eljárása az Mt. 4. § rendelkezéseibe ütközött, így ennek vizsgálatára a felülvizsgálati eljárásban már nem kerülhetett sor.

A jogerős ítélet a rendkívüli felmondásban megjelölt második okcsoport vonatkozásában helyezkedett az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontra, és állapította meg a munkáltató intézkedésének jogszerűségét. A felperes a határidőben előterjesztett felülvizsgálati kérelmében az ezen indokkal kapcsolatos jogerős ítéleti álláspontot támadta. Az első ok vonatkozásában a döntést jogszerűnek tartotta, erről a teljes tényállás megállapíthatósága érdekében tett említést, az alperes pedig felülvizsgálati kérelemmel vagy csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel nem élt. Ezért a Kúria ezen első pont vonatkozásában a felek által utóbb a felülvizsgálati eljárásban tett előadásokat nem tudta figyelembe venni [Pp. 275. § (2) bekezdés].

Az eljáró bíróságok a m. munkavégzésre történő utasítás kapcsán helytállóan vizsgálták annak jogszerűségét, e körben pedig a kiküldetés jogszabályi feltételeinek meglétét. Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésben foglaltak alapján a bizonyítékok, a felek perbeli előadása okszerű, a logika szabályainak megfelelő mérlegelésével állapította meg a tényállást, és vonta le azon következtetését, miszerint a munkáltatói intézkedés ideiglenes jellege nem volt megállapítható. A döntések kialakításánál figyelembe vett tényekről, körülményekről a Pp. 221. § (1) bekezdésben foglalt indokolási kötelezettségnek eleget téve adott számot. Az elsőfokú bíróság helytállóan tulajdonított jelentőséget az utasítást adó munkáltatói jogkörgyakorló perbeli nyilatkozatának (jegyzőkönyv): „44 nap elegendő lett volna arra, hogy adott esetben a felperes megszeressen M.-n, de ha mégsem, akkor jogkövető magatartást tanúsítva közös megegyezéssel, vagy annak hiányában másmilyen módon megszüntetésre kerüljön a munkaviszonya.” Így függetlenül attól, hogy a második, 2010. június 23-ai keltezésű utasításban az alperes megjelölte annak időtartamát 44 napban, az utasítás jogszerűségének vizsgálata során nem ennek, hanem az elsőfokú bíróság által helyesen mérlegelt körülményeknek van jelentősége. Helyesen értékelte az elsőfokú bíróság azt is, hogy

volt-e reális lehetőség a munkavégzésnek a k. „kiküldetést” követő helyreállítására, hiszen ebből lehet jogszerű következtetést levonni a munkaszerződéstől eltérő munkaköri feladatellátás ideiglenességére. Az utazással töltött idő vizsgálatára – a felperes keresete tükrében – az Mt. 76/C. § (4) bekezdésben foglalt rendelkezések alkalmazhatósága szempontjából volt szükség. Arra nézve is helytálló az elsőfokú bíróság döntése, miszerint a felperes munkavégzési helyének megváltoztatása együtt járt az alperes telephelyének a megváltozásával. A k. üzlet végleges bezárásával ugyanis az alperes telephelye megszűnt, és ezért vált szükségessé a felperes máshol történő munkavégzésre kötelezése. Miután a kiküldetésnek a jogszabályi feltételei nem álltak fenn, ezért a felperes munkaszerződésének egyik kötelező tartalmi eleme, a munkavégzés helye nem ideiglenes megváltozása miatt a munkaszerződés módosítására lett volna szükség, ezt a munkáltató egyoldalú jognyilatkozattal nem kerülhette el. Így ezen utasítás munkavállaló általi megtagadása az elsőfokú bíróság által helyesen megjelölt bírói gyakorlatra tekintettel jogszerűen nem alapozhatott meg rendkívüli felmondást (BH.2009.281., EBH.2002.686.).

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet helyben hagyta. A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes alperest a felperes együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, míg a le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 15. §-a alapján köteles viselni.

Budapest, 2012. április 18.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül: Nné tiszviselő